

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת שמיני • חשיבות לימוד התורה בקול

וממשיך לבאר את המשך הפסוק 'ולפני עזר לא תתן מכשול' בשלושה פירושים. 'ולפני עזר לא תתן מכשול'. פירושו **כמשמעו**, שאסור לשים מכשול לפני אדם עיוור שיתקל וינזק. **ואוקמוהו** - וכבר ביארוהו (ראה עבודה זרה ז:), שלא זו נאמר **במאן דגרים לאחרא למחטי** - במי שגורם לאחר לחטוא, **וכן** ביארוהו חז"ל (מועד קטן ז:). על **מאן דמחי לבריה רבא** - מי שמכה את בנו הגדול ומביישו בכך, מפני שבכך מכשילו שיעיז פניו כנגדו ויעבור על מצות כיבוד אב.

ומוסיף, וגם נכלל בפסוק 'ולפני עזר לא תתן מכשול' וגו', שמדבר **במאן דלא מטא** - במי שלא הגיע להוראה, **ואורי** - ומורה הוראה. **דכתיב** - שעליו נאמר (משלי ז כו) **'כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה'**, כיון שעל ידי הוראתו נכשלים רבים אשר נעשים על העוון שנכשלו בו על ידו. **והאי אעבר** - ותלמיד זה עובר משום 'ולפני עזר לא תתן מכשול', בגין דאכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי - כיון שעל ידי הוראתו הכשיל את חבריו ופגם את נשמתו לעולם הבא.

מאחר שביאר שתלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, עובר אל איסור 'לפני עזר לא תתן מכשול' על ידי הוראתו, יפרש כי הוא גורם למכשול גם לתלמידים הלומדים תורה ממנו. ותחילה מקדים לבאר בשבח דברי התורה שעולים לעולמות עליונים, ולפיו יבואר מה נגרם על ידי זה שלא הגיע להוראה.

דתנינו - שהרי למדנו, **מאן דאזיל באורח מישר באורייתא** - מי שהולך בדרך ישרה בתורה וזן בלי טעות, **ומאן דאשתדל באורייתא פדקא יאות** - וכן מי שעוסק בתורה כראוי תמיד, ואינו מתרשל ממנה, הוא **אית ליה חולקא טבא תדיר לעלמא דאתי** - יש לו תמיד חלק טוב לעולם הבא שהוא הבינה.

ומבאר איך עולה דבר התורה לבניה. והטעם שזוכה לאור הבינה הוא, **דהיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה** - כי אותו דבר תורה שהוציא מפיו, **אזלא ושאטא בעלמא** - הולכת ומשוטטת בעולם הזה, **וסלקא לעילא** - ועולה למעלה לשער השמים שהוא שער העולם הרוחני, **וכמה ומלאכים עלאין קדישין** - עליונים וקדושים **מתחבראן בהיא מלה** - מתחברים עם אותו דבר תורה בעלותו למעלה, **וסלקא באורח מישר** - ובהגיע דבר התורה לשער השמים הוא עולה בדרך ישרה ואינו מתעקם באמצע דרכו לצד החיצונים. **ואתעטר** - ובתחילת עליית דבר התורה אחר שנכנס בשער השמים הוא מתעטר, **בעטרא קדישא** - בעטרה קדושה, שהיא הארה שהוא מקבל מן המלכות. אחר כך ממשיך דבר התורה בעלייתו למעלה לספירות עליונות, וכיון שדבר התורה משתלשל מן התפארת הקשורה עם הבינה, לכן **ואסתחי**

במאמר זה יבאר חלקי הכתוב (ויקרא ט ד) 'לא תקלל חרש ולפני עזר לא תתן מכשול, ויראת מאלהין אני ה' בכמה אופנים. תחילה יבאר שהמקלל את חבריו מעורר למעלה על ידי דיבורו מלאכי חבלה, ומתגברים עליו. ואחר כך יבאר גודל מעלת דברי התורה העולים לבניה וממשיכים משם שפע רב בכל העולמות. ויבאר כי תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, גורם שדברי תורתו אינם עולים למעלה.

רבי חייא פתח את דבריו, **ואמר לפרש קרא אבתריה** - הפסוק שלאחריו (ויקרא ט ד) **'לא תקלל חרש ולפני עזר לא תתן מכשול, ויראת מאלהין אני יהוה' וגו'.** **האי קרא** - פסוק זה פירושו **כמשמעו**, שאסור לקלל חרש. **אבל פרשתא דא פלא** - פרשה זו כולה, **אוליפנא מינה מלין אחרנין** - למדים אנו ממנה דברים אחרים, **וכלהו תליין דא פלא** - וכולם תלויים זה בזה.

ומתחיל לפרש הכתוב 'לא תקלל חרש'.

תא חזי - בוא ראה, **מאן דלייט לחבריה** - מי שמקלל את חבריו, אפילו אינו חרש, **ואיהו** - וחבירו עומד **קמיה** - לפניו, **ואכסיף ליה** - ומבייש אותו על ידי קללתו, הרי זה **כאלו אושיד דמיה** - שפך את דמו, **והא אוקימנא** - והרי ביארוהו חז"ל (ראה ב"מ נח:).

והאי קרא - ופסוק זה 'לא תקלל חרש', אינו באופן שמבייש את חבריו, אלא מתפרש **דלאו חבריה עמיה** - שאין חבריו עמו, **והוא לייט ליה** - והוא מקלל אותו, שבזה נחשב חבריו 'חרש', משום שאינו שומע את חבריו שקיללו. ואף על פי שאינו שופך את דמו אסור לקללו, כי **היא מלה סלקא** - אותו דיבור של הקללה עולה למעלה.

ומבאר איך עולה הדיבור למעלה, **דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה** - שהרי אין לך דיבור ודיבור שמוציא אדם מפיו, **דלא אית ליה קלא** - שאין לו קול, **ההוא קלא סליק לעילא** - אותו הקול של הדיבור הרע עולה למעלה, **וכמה קסטרין מתחברן עמיה דההוא קלא** - והרבה מלאכי חבלה מתחברים עם אותו הקול, **עד דסלקא ואתער** - שעולה ומעורר את **דתהומא רבא** - מקום התהום הגדול, ששם משכן החיצונים, **כמה דאוקמוהו** - כמו שביארו ענין זה שהדיבור הרע עולה למקום החיצונים (ח"ב פקודי רסח), **וכמה** - והרבה חיצונים **מתערין עליה דההוא בר נש** - מתעוררים על אותו האדם שקילל את חבריו לעשות בו שפטים, **ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה** - אוי למי שהוציא דיבור רע מפיו, **והא אוקמוהו** - והרי ביארו גודל הרעות המעוררים על האדם המוציא דיבור רע מפיו (זהו ח"ג תריע מו:).

רבי חייא פתח, ואמר קרא אבתריה (ויקרא ט ד) **'לא תקלל חרש ולפני עזר' וגו'.** **האי קרא כמשמעו.**

אבל פרשתא דא פלא, אוליפנא מינה מלין אחרנין, וכלהו תליין דא פלא. **תא חזי, מאן דלייט לחבריה, ואיהו קמיה, ואכסיף ליה, כאלו אושיד דמיה, והא אוקימנא.**

והאי קרא, דלאו חבריה עמיה, והוא לייט ליה. תהיא מלה סלקא.

דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה, דלא אית ליה קלא, תהוא קלא סליק לעילא, וכמה קסטרין מתחברן עמיה דההוא קלא, עד דסלקא ואתער אתר דתהומא רבא, כמה דאוקמוהו. וכמה מתערין עליה דההוא בר נש. ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה, והא אוקמוהו.

'ולפני עזר לא תתן מכשול' כמשמעו. ואוקמוהו, במאן דגרים לאחרא למחטי. וכן מאן דמחי לבריה רבא.

'ולפני עזר לא תתן' וגו', במאן דלא מטא להוראה, ואורי. דכתיב (משלי ז כו) 'כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה'. והאי אעבר משום 'ולפני עזר לא תתן מכשול', בגין דאכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי.

דתנינו, מאן דאזיל באורח מישר באורייתא, ומאן דאשתדל באורייתא פדקא יאות, אית ליה חולקא טבא תדיר לעלמא דאתי.

דהתהיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה, אזלא ושאטא בעלמא, וסלקא לעילא, וכמה עלאין קדישין מתחבראן בהיא מלה, וסלקא באורח מישר. ואתעטר בעטרא קדישא. ואסתחי

והא למי שהוציא דיבור רע מפיו, והא אוקמוהו - והרי ביארו גודל הרעות המעוררים על האדם המוציא דיבור רע מפיו (זהו ח"ג תריע מו:).

בְּנֵהרָא דְעֵלְמָא דְאֵתִי - ורוחץ בנהר של עולם הבא, כלומר שהוא מקבל מאור הבינה, **דְּנִגִיד וְנִפְיָק** - שנמשך ויוצא **מַעְדָן**, שהוא החכמה. **וְאֵתְקַבַּל בֵּיה** - ומתקבל דבר התורה בפנימיות הבינה במקום שהיא מתקשרת עם החכמה, **וְאֵשְׁתַּאֲב בְּגִיָה** - ואז נשאב דבר התורה במקום התקשרות החכמה והבינה עד שנעשה ממש עצם מעצמותו של בחינה זו.

לאחר שהתבאר להיכן עולים דברי התורה, מבאר את ההשפעות האורות הנשפעים מדברי התורה שעלו לבינה. כיון שנעשה דבר התורה ענין אחד עם החכמה והבינה שהם השורש לשש המידות מחסד עד יסוד, הרי נוסף מקור שפע חדש, אשר לכן **וְאֵתְנַטַּע סוּחְרַנְיָה דְהַהוּא נְהָרָא** - ומסתעף הנטיעה החדשה שניטעה על ידי דבר התורה סביב לאותו נהר, כלומר שנמשך אור חדש מן הבינה והחכמה אל **אֵילָנָא עֵלְאָה** - האילן העליון, שהוא שש המידות הנזכרות. **וְכַדְיָן נְגִיד וְנִפְיָק נְהוּרָא עֵלְאָה** - ואז נמשך ויוצא אור עליון מן הספירות שנמשך להן אור חדש על ידי דבר התורה, **וְאֵתְעַטֵּר בֵּיה בְּהַהוּא בְּרַ נֶשׁ כָּל יוֹמָא** - ונמשך ומתעטר באותו אדם שלמד את התורה כל יום, אשר דבר תורתו עורר את השפע הרב לספירות, **כְּמָה דְאֵתְמַר** - כמו שנתבאר כבר במקום אחר.

לאחר שביאר מעלת הלומד תורה, מבאר שאם לומד דבר מוטעה מתלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, דוחים את הדבר תורה מנגבולי הקדושה.

וּמָאן דְלַעֲי בְּאוּרִייתָא - ומי שמתייגע בתורה, **וְלֹא אֵשְׁתַּדַּל בְּה בְּאַרְחָ קִשׁוּט וּבְאַרְחָ מִיִּשְׁר** - ואינו משתדל שתלמודו יהיה בדרך האמת והישרה, כיון שהוא לומד מפי זה שלא הגיע להוראה ומורה, ומטעהו בדבר הלכה, אז **הַהוּא מְלָה** של תורה, שאינה תורת אמת, **סְלִקָא וְסָטִי אוּרְחִין** - עולה למעלה בדרכים עקומות, **וְלִית מָאן דִּיתְחַבֵּר בְּה** - ואין מי שיתחבר עמה, **וְכֹלָא דְחִינִין לָה לְבַר** - וכולם דוחים דבר תורה זה מחוץ לקדושה, **וְאֵזִיל וְשֵׂאט בְּעֵלְמָא וְלֹא יִשְׁכַּח אֵתֵר** - והולך ומשוטט בעולם, ואינו מוצא מקום.

כיון שהתבאר כי דברי תורה שאינם אמת אינם עולים, יבואר לפי זה הכתוב 'ולפני עור לא תתן מכשול'.

מָאן גְרִים לִיה הָאִי - מי גרם לזה הלומד שלא יעלו דברי התורה שעוסק

בהן לעלות למעלה, **הַהוּא** שלא הגיע להוראה והורה, **דְּסֵאטִי לִיה מְאוּרַח מִיִּשְׁר** - שהיטה את תלמידו שלמד תורה מפיו מן הדרך הישרה, והטעהו בדבר הלכה. וכיון שאין דברי תורתו אמת, **הִדָּא הוּא דְכְּתִיב** - זהו מה שכתוב, **'וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכַשׁוּל'**, ומשמעו, שהמורה שלא הגיע להוראה, 'נותן מכשול' 'לפני' תלמידו, שהוא 'עור' בדבר הלכה, משום שדברי התורה שמתייגע עליהם אינם עולים כלל למעלה. **וּבְגִינֵי כֶּף כְּתִיב** - ובגלל כן כתוב, **'וִירַאתָ מְאֵלֶיךָ אֲנִי יְהוָה'**, שיזהר מללמד אם אינו ראוי להורות.

בְּנֵהרָא דְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְּנִגִיד וְנִפְיָק מַעְדָן. וְאֵתְקַבַּל בֵּיה, וְאֵשְׁתַּאֲב בְּגִיָה. וְאֵתְנַטַּע סוּחְרַנְיָה דְהַהוּא נְהָרָא, אֵילָנָא עֵלְאָה, וְכַדְיָן נְגִיד וְנִפְיָק נְהוּרָא עֵלְאָה, וְאֵתְעַטֵּר בֵּיה בְּהַהוּא בְּרַ נֶשׁ כָּל יוֹמָא, כְּמָה דְאֵתְמַר.

וּמָאן דְלַעֲי בְּאוּרִייתָא, וְלֹא אֵשְׁתַּדַּל בְּה בְּאַרְחָ קִשׁוּט וּבְאַרְחָ מִיִּשְׁר, הַהוּא מְלָה, סְלִקָא וְסָטִי אוּרְחִין, וְלִית מָאן דִּיתְחַבֵּר בְּה, וְכֹלָא דְחִינִין לָה לְבַר, וְאֵזִיל וְשֵׂאט בְּעֵלְמָא וְלֹא יִשְׁכַּח אֵתֵר.

מָאן גְרִים לִיה הָאִי. הַהוּא דְסֵאטִי לִיה מְאוּרַח מִיִּשְׁר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב 'וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכַשׁוּל'. וּבְגִינֵי כֶּף כְּתִיב 'וִירַאתָ מְאֵלֶיךָ' אֲנִי יְהוָה!'

וּמָאן דִּיתְאוּבְתִיה לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא, וְלֹא אֵשְׁכַּח מָאן דִּיּוֹלִיף לִיה, וְהוּא בְּרַחֲמֵימָתָא דְאוּרִייתָא, לְעֵי בְּה, וּמְנַמְנָם בְּה בְּנַמְנָמָא דְלֹא יָדַע, כָּל מְלָה וּמְלָה סְלִקָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדִי בְּתַחֲיָא מְלָה וְקַבִּיל לָה, וְנַטַּע לָה סוּחְרַנְיָה דְהַהוּא נַחְלָא. וְאֵתְעַבִּידוּ מְאֵלִין מְלִין אֵילָנִין רַבְרַבִּין, וְאַקְרוּן 'עַרְבֵי נַחַל'. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי ה יט) 'בְּאֵהֱבָתָה תִּשְׁנֶה תְּמִיד'.

וְדוֹד מְלָכָא אָמַר (תהלים פו יא) 'חֹרְנֵי יְהוָה דְרַבְּרָה אֶחְלָף בְּאַמְתָּךְ'. וְכְּתִיב (שם כז יא) 'וּנְחַנֵּי בְּאַרְחָ מִיִּשׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרֵי'.

שיעסוק בתורה בדרך ישרה, כדי

מאחר שביאר חומר לימוד דבר תורה של שקר, מוסיף שאם אינו מוצא מי שילמדנו וטועה בדברי תורה, גם כן חביבה תורתו בעיני הקב"ה.

ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא - ומי שתשוקתו היא לעסוק בתורה, ולא אשכח מאן דיוליף ליה - ואינו מוצא מי שילמדנו תורה, והוא ברחימותא דאורייתא לעי בה - והוא באהבתו את התורה עוסק בה, ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע - ומגמגם בה בגמגום משום שאינו יודע לגרוס כראוי ולהבין דברי תורה, אז כל מלה ומלה סלקא - כל תיבה ותיבה עולה למעלה, וקודשא בריך הוא חדי בההיא מלה וקביל לה - והקדוש ברוך הוא שמח באותו דבר תורה ומקבל אותו, ונטע לה סחרניה דההוא נחלא - ונוטע אותו סביב אותו הנחל שהוא הבינה הנמשכת מן החכמה, ומגין עליו מן החיצונים. ואתעבידו מאלין מלין אילנין רבבין - ונעשים מדיבורים אלו אילנות גדולים, ואקרונו - ונקראים 'ערבי נחל', כיון שהם כערבות שאינם עושים פירות. הָדָא הוּא דְכְּתִיב - זהו מה שכתוב (משלי ה יט) 'בְּאֵהֱבָתָה תִּשְׁנֶה תְּמִיד', כלומר, אפילו אם אתה שוגה ומגמגם בדברי תורה, אם אתה עוסק מתוך אהבת התורה, תעשה כן תמיד, כיון שגם דברי תורה אלו עולים למעלה.

ומוסיף, וְדוֹד מְלָכָא - וגם דוד המלך אָמַר והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא (תהלים פו יא) 'חֹרְנֵי יְהוָה דְרַבְּרָה אֶחְלָף בְּאַמְתָּךְ' - שיעסוק בתורה בדרך האמת, וְכְּתִיב - ועוד כתוב (שם כז יא) 'וּנְחַנֵּי בְּאַרְחָ מִיִּשׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרֵי' - שדברי תורתו יעלו השמימה בדרך ישרה.

שיעסוק בתורה בדרך ישרה, כדי

נפשי צמ'אה לדעת
כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והנבוא" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

אוד"ב: 437-0054 (718) | אוד"מ: 44-20-8806-0176
להשיג בתוניות הספרים המובחרות